

УДК 347.1

О. О. КАЛАШНІКОВА

ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН ДОГОВОРУ БАНКІВСЬКОГО РАХУНКУ

Досліджується визначення обсягу прав та обов'язків сторін за договором банківського рахунку. Досліджено протиріччя та проблеми норм законодавства, які регулюють права та обов'язки сторін. Визначення предмета договору банківського рахунку тісно пов'язано з проблемою визначення природи зобов'язань банку перед клієнтами, вирішення якої має практичне значення так як зачіпляє питання застосування відповідальності за договором банківського рахунку.

Ключові слова: зміст договору, права, обов'язки, договір, банківський рахунок.

Калашнікова О.А. Права и обязанности сторон договора банковского счета

Исследуются определения объема прав и обязанностей сторон по договору банковского счета. Исследована противоречия и проблемы норм законодательства, регулирующих права и обязанности сторон. Определение предмета договора банковского счета тесно связано с проблемой определения природы обязательств банка перед клиентами, решение которой имеет практическое значение так как задает вопросы применения ответственности по договору банковского счета.

Ключевые слова: содержание договора, права, обязанности, договор, банковский счет.

Kalashnikova Olga. The rights and obligations of a bank account

The work performed complex legal research of the phenomenon of bank account. Investigated the contradictions and problems of legislative provisions governing the rights and obligations of the parties. Definition of the Account Agreement is closely

© КАЛАШНІКОВА Ольга Олексіївна – аспірант відділу проблем цивільного, трудового і підприємницького права Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України

connected with the problem of determining the nature of a bank's liabilities to customers whose solution is of practical importance as touches the question of the application of liability under the contract of bank account.

Key words: *maintenance of a contract, the rights, duties, contract, bank account.*

Дослідженням обсягу прав та обов'язків за договором банківського рахунку займалися такі науковці, як А.Є. Шерстобітов, Д.А. Медведєв, Л.Г. Єфімова, С.В. Сарбаш, І.М. Безклубий, Є.О. Суханов та багато інших. Однак тема досі залишається не вивченою з огляду на цивільне законодавство України.

Зміст зобов'язальних правовідносин, як і будь-яких інших цивільних правовідносин, складають суб'єктивні права та обов'язки його учасників. Оскільки зобов'язання є правовідносинами майнового характеру, то і зміст їх становлять суб'єктивні права та обов'язки також майнового характеру.

Відповідно до ст. 509 Цивільного кодексу України (надалі – ЦК України) особливість змісту зобов'язальних правовідносин виявляється у тому, що правомочність кредитора набуває форми права вимоги, а обов'язок боржника має форму боргу як обов'язку виконання вимоги кредитора. Проте, у літературі відзначають, що зміст зобов'язання не завжди вичерпується правом вимагати вчинення виключно дій майнового характеру (або утримання від вчинення таких дій). Кредитор має право також вимагати вчинення і дій немайнового характеру¹.

Під змістом договору банківського рахунку в юридичній літературі, зазвичай, розуміється загальне коло прав та обов'язків, що виконуються (здійснюваних) сторонами договору банківського рахунку, як передбачених договором, так і встановлених імперативними нормами закону².

А.Є. Шерстобітов щодо змісту договору банківського рахунку зазначає, що основним обов'язком банку є прийом і зарахування поступаючих на рахунок, відкритий клієнтові, грошових коштів, а також виконання його розпоряджень про перерахування і видачу відповідних сум з рахунку та проведення інших операцій за рахунком. Це означає, що типовими діями банку по даному договору є прийом і зарахування поступаючих на рахунок клієнта коштів, а також виконання розпоряджень власника рахунку про перерахування і видачу відповідних сум з рахунку. З іншого боку автор зазначає, що банк не має права визначати та контролювати напрями використання грошових коштів клієнта та встановлювати інші непередба-

чений законом або договором обмеження його права розпоряджатися грошовими коштами на свій розсуд, а також вказує на обов'язок банку зберігати таємницю банківського рахунку, операцій по ньому і відомостей про клієнта³.

Можна погодитись з думкою Д.А. Медведєва, який зазначає, що зміст договору банківського рахунку складають права та обов'язки банку і клієнта. Основними обов'язками банку на його думку є такі: а) належним чином виконувати операції по рахунку, передбачені законом, банківськими правилами, звичаями ділового обороту та договором банківського рахунку; б) зберігати банківську таємницю. перша з обов'язків банку може бути умовно розділена на ряд дій, які банк повинен здійснити за дорученням клієнта. До їх числа відносяться: прийняття та зарахування на рахунок грошових коштів, що надходять клієнту, виконання розпоряджень про перерахування коштів з рахунку, про видачу готівки сум з рахунку, кредитування рахунку та інші дії. При цьому банк не має права визначати та контролювати напрями використання грошових коштів клієнта та встановлювати не передбачені законом або договором обмеження права розпоряджатися грошовими коштами на розсуд клієнта⁴.

Наголошуючи на тому, що зміст договору банківського рахунку складають права та обов'язки сторін, Л.Г. Єфімова дає свій власний висновок, що за договором банківського рахунку банк зобов'язаний вести рахунок клієнта, вчасно і правильно здійснювати за дорученням клієнта розрахунково-касові операції, сплачувати клієнту за залишок коштів на його рахунку і зберігати банківську таємницю⁵.

Слушно зауважує С.В. Сарбаш, який включає в зміст договору банківського рахунку і обов'язок банку з відкриття банківського рахунку. Вчений зазначає, що хоча у визначенні договору банківського рахунку не зазначений такий обов'язок, як власне відкриття рахунку, проте ця норма встановлена в іншій статті (п. 1 ст. 846 ЦК). На його думку, відкриття банківського рахунку, слід віднести до основних обов'язків банку, так як без цього реалізація прав клієнта була б неможливою. Заслуговує на увагу й інше його спостереження про співвідношення обов'язків сторін (банку і власника рахунку) за договором банківського рахунку, яке полягає в тому, що правова природа договору банківського рахунку зумовлює природну диспропорцію в правах і обов'язках сторін. Цей договір є двостороннім (взаємним), тобто права та обов'язки виникають у кожній зі сторін⁶. Однак у банку цих обов'язків значно більше, ніж у клієнта.

Відповідно до Цивільного кодексу України, договір банківського рахунку – це банківський договір, за яким одна сторона, банк,

зобов'язується приймати і зараховувати на рахунок, відкритий клієнтові (володільцеві рахунка), грошові кошти, що йому надходять, виконувати розпорядження клієнта про перерахування і видачу відповідних сум з рахунка та проведення інших операцій за рахунком (ст. 1066 ЦК України).

Одним з основних нормативно-правових актів в діяльності банків при відкритті рахунків є Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах, затверджена Постановою Національного банку України від 12.11.2003 року № 492 (надалі – Інструкція № 492)⁷.

Інструкція № 492 встановлює порядок відкриття, використання і закриття рахунків у банківських установах та визначає основні права та обов'язки сторін.

Сторонами даного договору відповідно до ЦК України, є (банк або інша фінансова установа та клієнт банку (володільць рахунка).

Відповідно до Закону України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 року № 2121-III, банк – юридична особа, яка на підставі банківської ліцензії має виключне право надавати банківські послуги, відомості про яку внесені до Державного реєстру банків⁸.

Аналізуючи ч.1 ст.1066 ЦК України, можна визначити основні обов'язки банку, як сторони даного договору:

- приймати і зараховувати на рахунок, відкритий клієнтові (володільцеві рахунка), грошові кошти, що йому надходять;
- виконувати розпорядження клієнта про перерахування і видачу відповідних сум з рахунка клієнта;
- проводити інші операції за рахунком клієнта.

Крім того, ЦК України встановлює і інші обов'язки банку. Зокрема, обов'язками банку є:

1) укласти договір банківського рахунка з клієнтом, який звернувся з пропозицією відкрити рахунок на оголошених банком умовах, що відповідають закону та банківським правилам. Банк не має права відмовити у відкритті рахунка, вчинення відповідних операцій за яким передбачено законом, установчими документами банку та надано йому ліцензію, крім випадків, коли банк не має можливості прийняти на банківське обслуговування або якщо така відмова допускається законом або банківськими правилами. У разі необґрунтованого ухилення банку від укладення договору банківського рахунка клієнт має право на захист відповідно до гл. 3 ЦК України (ч. 2 ст. 1067 ЦК України);

2) вчиняти для клієнта операції, які передбачені для рахунків даного виду законом, банківськими правилами та звичаями ділового обороту, якщо інше не встановлено договором банківського рахунка (ч. 1 ст. 1068 ЦК України);

3) зарахувати грошові кошти, що надійшли на рахунок клієнта, за розпорядженням клієнта видати або перерахувати з його рахунка грошові кошти в день надходження до банку відповідного розрахункового документа, якщо інший строк не передбачений договором банківського рахунка або законом (ч. 2, 3 ст. 1068 ЦК України). При цьому банк не має права визначати та контролювати напрями використання грошових коштів клієнта та встановлювати інші, не передбачені договором або законом, обмеження його права розпоряджатися грошовими коштами на власний розсуд (ч. 3 ст. 1066 ЦК України);

– зберігати таємницю банківського рахунка, операцій за рахунком і відомостей про клієнта. Відомості про операції та рахунки можуть бути надані тільки самим клієнтам або їх представникам. Іншим особам, у тому числі органам державної влади, їх посадовим і службовим особам, такі відомості можуть бути надані виключно у випадках та в порядку, встановлених Законом України «Про банки та банківську діяльність». У разі розголошення банком відомостей, що становлять банківську таємницю, клієнт має право вимагати від банку відшкодування завданих збитків та моральної шкоди (ст. 1076 ЦК України).

Інструкція № 492, крім вище наведених обов'язків, також визначає обов'язки банку при відкритті і використанні банківського рахунку.

При відкритті рахунків банк зобов'язаний відповідно до законодавства, в першу чергу здійснити ідентифікацію клієнта, який звернувся до банку. Якщо здійснення ідентифікації клієнта відповідно до вимог законодавства України є неможливим, банк зобов'язаний відмовитися від відкриття рахунку. Якщо клієнт вже має відкритий у банку рахунок, така ідентифікація банком не потрібна.

Банк, у встановленому законодавством порядку, зобов'язаний надіслати повідомлення до відповідного органу державної податкової служби про відкриття або закриття поточного/вкладного (депозитного) рахунку такого клієнта.

Крім того, банк зобов'язаний повідомити державного виконавця про відкриття нового рахунку клієнта, якщо на кошти, що зберігаються на іншому рахунку цього клієнта, відкритому в банку, державним виконавцем накладено публічне обтяження.

У разі зміни рахунків банк зобов'язаний завчасно повідомити всіх клієнтів у порядку, установленому внутрішніми положеннями банку. Разом із повідомленням клієнтів, банк зобов'язаний повідомити відповідний орган державної податкової служби про зміну поточного/вкладного (депозитного) рахунку відповідного клієнта.

Проте такі обов'язки покладаються на банк не самим договором банківського рахунку, а нормами публічного законодавства. А отже банк, відкриваючи банківський рахунок клієнтові вступає не тільки в цивільно-правові відносини.

На відміну від угоди (правочину), підставою для проведення банківських операцій є не тільки воляова дія юридичної або фізичної особи, але й інші юридичні факти, наприклад, рішення суду про примусове списання коштів з рахунку тощо.

Підстави здійснення банківських операцій можна поділити на два види:

здійснення банківських операцій на підставі волевиявлення юридичної або фізичної особи, яка є клієнтом банку (зокрема в порядку договірному списання, ст. 26 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні»)⁹.

примусове здійснення банківських операцій на підставі рішення суду, а також у випадках, установлених законом (гл. 5 Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 21 січня 2004 р. № 22¹⁰).

Банківська операція, яка здійснюється на підставі особистого волевиявлення клієнта банку, задовольняє потреби останнього і створює для нього певні блага: наприклад, задовольняє потреби клієнта у здійсненні безготівкових розрахунків. В даному випадку йде мова про наявність між банком та клієнтом відносин із надання послуг.

Необхідно звернути особливу увагу на те, що здійснення банківських операцій фактично утворює зміст банківської діяльності у контексті ст.2 Закону України „Про банки і банківську діяльність”, відповідно до положень якої банківська діяльність є залученням у вклади грошових коштів фізичних і юридичних осіб та розміщенням зазначених коштів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик, відкриттям і веденням банківських рахунків фізичних та юридичних осіб¹¹.

Списання коштів з рахунку клієнта та зарахування на нього коштів є формою виконання договору банківського рахунку. Закон

визначає обов'язок банку здійснювати для клієнта всі види банківських операцій, що передбачені для тих чи інших рахунків положеннями нормативних актів, встановленими відповідно до них банківськими правилами та звичаями ділового обороту, які застосовуються в банківській практиці, а також умовами договору. Банк не може відмовити клієнту в здійсненні будь-яких операцій за рахунком, якщо тільки така умова не зафіксована в договорі.

Щодо прав банку, то банк має право використовувати грошові кошти на рахунку клієнта, гарантуючи його право безперешкодно розпоряджатися цими коштами (ч. 2 ст. 1066 ЦК України).

Відповідно до Закону «Про банки та банківську діяльність» клієнт банку – будь-яка фізична чи юридична особа, що користується послугами банку. Відповідно до Інструкції № 492, банк може відкривати рахунки наступним клієнтам: юридичним особам – резидентам, юридичним особам-нерезидентам, фізичним особам. Крім того, Інструкція № 492 регулює порядок відкриття, використання і закриття рахунків, які відкриваються виробничим фондам кандидатам на різні виборчі пости. Клієнтом банку може бути і фізична особа-підприємець, професійна спілка або об'єднання профспілок. Щодо фізичних осіб, то окрім осіб з повною цивільною дієздатністю, банк може відкривати рахунки малолітнім особам, особам віком від 14 до 16 років. Порядок відкриття рахунків таким особам, регулюється Інструкцією № 492¹².

До основних обов'язків клієнтів можна віднести:

- 1) дотримання банківських правил, встановлених на законодавчому рівні, при вчиненні операцій за рахунком;
- 2) внесення плати за виконання банківських операцій за його рахунком, якщо інше не встановлено договором, тощо.

При виконанні взаємних зобов'язань за договором банківського рахунка звичайно виникають зустрічні права сторін. Так, банк має право вимагати оплати своїх послуг, а також повернення коштів, пов'язаних з кредитуванням рахунка і сплати процентів за кредитом (ст. 1069 ЦК України), а клієнт має право вимагати проценти за використання його грошових коштів тощо.

Зокрема, у договорі банківського рахунка може бути передбачений обов'язок банку робити у встановлених межах платежі за розпорядженням клієнта й у тих випадках, коли відсутні кошти на його рахунку. У цьому випадку оплата рахунків клієнта здійснюється за рахунок коштів банку, тобто відбувається передбачена статтею 1069 Цивільного кодексу України процедура кредитування рахунка. При

цьому законодавець зазначає, що права та обов'язки сторін, пов'язані з кредитуванням рахунка, визначаються положенням про позику та кредит, передбачену параграфами 1 і 2 глави 71 Цивільного кодексу України, якщо інше не встановлено законом або договором.

Такий різновид кредитування в діловому обороті має назву овердрафт. Ним може бути як окремий договір, так і договір банківського рахунка може містити умови кредитування, тобто бути змішаним договором. За умовами договору овердрафту банк зобов'язується надавати клієнту грошові кошти в кредит шляхом оплати з поточного рахунка клієнта розрахункових документів на суму, яка перевищує залишок власних коштів на рахунку клієнта, але у межах, встановлених кредитним договором. До договору банківського рахунку мають бути включені умови про розмір процентної ставки за користування клієнтом коштами банку, зазначено термін кредитування і кількість разів, коли банк зобов'язаний оплачувати борги клієнта зі своїх грошей за визначений період часу.

Оскільки договір банківського рахунку належить до категорії оплатних договорів, саме то до обов'язків клієнтів входить оплата банку за розрахунково-касове обслуговування, а обов'язком банку – сплата клієнтові відсотків за користування залишком коштів на його рахунку. Відповідно до приписів статті 1070 Цивільного кодексу України, за користування грошовими коштами, що знаходять на рахунку клієнта, банк сплачує проценти, сума яких зараховується на рахунок. За загальним правилом сума процентів зараховується на рахунок клієнта у строки, встановлені договором, а якщо такі строки не встановлені – зі спливом кожного кварталу. Розмір процентів визначається договором, а якщо відповідні умови не визначені договором – у розмірі, що звичайно сплачується банком за вкладом на вимогу.

Інструкція № 492 також встановлює і інші права клієнтів. Зокрема, клієнти мають право відкривати рахунки в будь-яких банках України відповідно до власного вибору, крім випадків, якщо банк не має змоги прийняти на банківське обслуговування або якщо така відмова допускається законом або банківськими правилами. Відкривати рахунки клієнти банку можуть як у національній, так і в іноземній валюті.

Клієнти можуть відкривати лише один поточний рахунок для формування (статутного або складеного капіталу, пайового або неподільного фонду) суб'єкта господарювання – юридичної особи (у національній та/або іноземній валюті) та один поточний рахунок

(у національній та/або іноземній валюті) за кожною угодою про ведення спільної діяльності без створення юридичної особи. Юридичні особи-нерезиденти можуть відкривати в банках України інвестиційні рахунки для здійснення інвестицій у національній та іноземних валютах у порядку, установленому цією Інструкцією. А кандидат на пост Президента України має право відкрити один накопичувальний рахунок власного виборчого фонду в банку України в місті Києві та не більше одного поточного рахунку в банку в межах одного територіального виборчого округу.

Сьогодні проблема обмеження прав клієнта користуватися та розпоряджатися на свій розсуд грошовими коштами, що знаходяться на банківських рахунках, є актуальною.

Відповідно до п.3 ст. 1066 ЦК України банк не має права визначати та контролювати напрями використання грошових коштів клієнта та встановлювати інші, не передбачені договором або законом, обмеження його права розпоряджатися грошовими коштами на власний розсуд. Отже, виходячи з даної норми існує два види обмеження: обмеження визначені законом, та обмеження, визначені договором.

Проте, згідно ст. 1074 ЦК України, обмеження прав клієнта щодо розпоряджання грошовими коштами, що знаходяться на його рахунку, не допускається, крім випадків обмеження права розпоряджання рахунком за рішенням суду або в інших випадках, встановлених законом, а також у разі зупинення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму, передбачених законом. Обмеження, що визначаються законом відповідно до Закону України «Про банки та банківську діяльність», виражаються у формі арешту, стягнення та зупинення операцій по рахунках. Зазначена норма не визначає обмеження, які можуть бути прописані у договорі банківського рахунку.

Щодо даних положень законодавства С.В. Сарбаш відмічає, що клієнт і банк, як при укладанні договору банківського рахунку, так і згодом має право за своїм розсудом і за взаємною згодою встановити які-небудь обмеження прав клієнта щодо розпорядження грошовими коштами, що знаходяться на банківському рахунку, на підставі принципу свободи договору (ст. 627 ЦК України)¹³.

На думку Л.Г. Єфімової, норми Цивільного кодексу Російської Федерації, які є схожими на норми статті 1074 Цивільного кодексу України, визначають форми та умови обмеження права власника

рахунку у публічно-правових відносинах з різними державними органами. Такі обмеження припустимі лише у випадках, встановлених законами. Пункт 3 статті 1066 ЦК України стосується введення обмежень по розпорядженню грошовими коштами не тільки в публічно-правових відносинах власника рахунку (випадки визначаються законом), але і в приватно-правових відносинах. Останнє, на думку науковця, припустимо тільки за згодою власника рахунку, яке повинно впливати з договору банківського рахунку¹⁴.

На законодавчому рівні Закон України «Про системи гарантування вкладів фізичних осіб» від 23.02.2012 року № 4452-VI (надалі – Закон № 4452) також обмежує права клієнтів щодо розпорядження їхніми коштами¹⁵. Зокрема, під час дії тимчасової адміністрації банку та під час процедури його ліквідації. Під час запровадження тимчасової адміністрації в банку клієнти банку повністю втрачають можливість доступу до власних коштів. Більш захищені на рівні законодавства кошти фізичних осіб, але в межах суми, що відшкодовується Фондом гарантування вкладів фізичних осіб.

Щодо юридичних осіб, то свої кошти вони отримують в порядку черговості задоволення вимог кредиторів банку. На практиці, до сьомої черги відшкодування, практично не можливо дійти. Отже, юридичні особи, законом абсолютно не захищені. На законодавчому рівні з огляду на практику, необхідно б було б вести певною мірою гарантування коштів і юридичних осіб. Гарантувати кошти останніх міг би певний державний інститут, який формувався за рахунок внесків юридичних осіб.

Проте не тільки Закон № 4452 обмежує права клієнтів банків. З метою стабілізації ситуації в державі Правління Національного банку України прийняло постанову від 01 грудня 2014 року № 758 «Про врегулювання ситуації на грошово-кредитному та валютному ринках України» (надалі – постанова НБУ №758)¹⁶. Дана постанова обмежила права як фізичних так і юридичних осіб.

Постанова НБУ № 758 встановила наступні обмеження прав клієнтів банків: обмеження видачі (отримання) готівкових коштів в іноземній валюті або банківських металів з поточних та депозитних рахунків клієнтів через каси та банкомати в межах до 15 000 гривень на добу на одного клієнта в еквіваленті за офіційним курсом Національного банку України. Видача готівкових коштів в національній валюті таке обмеження становить до 150 000 гривень. Проте ці обмеження не стосується видачі готівки для виплати зарплат, пенсій, стипендій, інших соціальних і прирівняних до них

виплат (окрім матеріальної допомоги), відшкодування від Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

Таким чином клієнт банку, який має рахунок у банку має право отримати кошти у розмірі до 15 000 гривень на добу в еквіваленті за офіційним курсом Національного банку України чи до 150 000 гривень (якщо рахунок у гривні). Така ситуація створює незручності при отриманні коштів у разі наявності коштів на рахунку, що перевищують вказану суму. За змістом постанови Національного банку України №758 даний нормативний акт діє до 04 березня 2015 року. Але невідомо чи після закінчення строку дії даної постанови не буде її продовжено. Для клієнтів банку постає питання чи продовжувати тримати кошти на рахунках, а якщо ні, то яким чином їх повернути, адже механізм стабілізації грошово-кредитних та валютних ринків України навряд чи буде зупиненим (постанова НБУ №758) або будуть запроваджені нові.

Однак слід відмітити, що постанова НБУ № 758 не відноситься до актів цивільного законодавства (ст. 4 ЦК України). Така правова позиція також була викладена в постанові Окружного адміністративного суду м. Києва від 25 липня 2014 р., де зазначено, що: «вказане рішення Національного Банку України є розпорядчим актом, який адресований обмеженій кількості осіб»¹⁷. Це означає, що вимоги постанови НБУ №758 мають рекомендаційний характер і розповсюджуються лише на окреме коло осіб (банківські установи), і не мають сили такого законодавчого акту як Цивільний кодекс України, який є обов'язковим для всіх суб'єктів цивільних правовідносин.

Підсумовуючи, зазначимо, що банк по відношенню до клієнтів має більш розширене коло зобов'язань. Банк зобов'язаний здійснювати ідентифікацію своїх клієнтів, повідомляти органи державної влади, захищати кошти на рахунках клієнтів тощо. Але права клієнтів більш вразливі і не захищені державою. Зокрема, часто порушується право вільного володіння та користування коштами на рахунку клієнтів. Проте, права на власні грошові кошти фізичних осіб більшою мірою захищені, аніж права юридичних осіб. Права юридичних осіб на вільне розпорядження власними коштами потребує захисту з боку держави. Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» покликаний захищати інтереси фізичних осіб та абсолютно не права юридичних осіб на володіння, користування та розпорядження власними коштами. А в умовах, коли банківський ринок покидає велика кількість банків, така

проблема стає дуже актуальною і потребує законодавчого урегулювання.

1. Цивільний кодекс України // Офіційний вісник. – 2003. – № 435-IV.
2. Брагінський М.І. Договори о банковском вкладе, банковском счете; банковские расчеты. Конкурс, договоры об играх и пари / М.І. Брагінський, В.В. Вігрянський : Кн. пятая. Т 2. – М. : Статут, 2006. – 623 с. 3. *Гражданское право* : учебник : в 2 т. – Т. II, полутом 2 / отв. ред. Е. А. Суханов. – М., 2000.
4. Брагінський М.І., Вігрянський В.В. Цит. праця. 5. Ефимова Л.Г. Банковское право / Ефимова Л.Г. – М., 1994. 6. Сарбаш С.В. Договор банковского счета / Сарбаш С.В. – М., 1999. 7. Про затвердження Інструкції про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах : Постанова Національного банку України від 12.11.2003 року № 492. 8. *Про банки і банківську діяльність* : Закон України від 07.12.2000 року № 2121-III. 9. *Про платіжні системи та переказ коштів в Україні* : Закон України від 05.04.2001 № 2346-III. 10. *Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті* : Постанова Національного банку України від 21.01.2004 № 22. 11. *Про банки і банківську діяльність* : Закон України від 07.12.2000 року № 2121-III. 12. *Про затвердження Інструкції про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах* : Постанова Національного банку України від 12.11.2003 року № 492. 13. Сарбаш С.В. Договор банковского счета / Сарбаш С.В. – М., 1999. 14. Ефимова Л.Г. Банковское право / Ефимова Л.Г. – М., 1994. 15. *Про системи гарантування вкладів фізичних осіб* : Закон України від 23.02.2012 року № 4452-VI. 16. *Про врегулювання ситуації на грошово-кредитному та валютному ринках України* : Постанова Правління Національного банку України № 758 від 01.12.2014 року. 17. Єдиний державний реєстр судових рішень [Офіц. сайт]. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/40495760>.

Kalashnikova Olga. The rights and obligations of a bank account

The aim of this article – there is research of maintenance of legal relationships, that arise up by agreement of bank account, decision of volume of rights and duties by investigated agreement.

In spite of the fact that the problem of rights and duties of parties by agreement of bank account investigated many scientists as A.E. Sherstobitov, D.A. Myedvedyev, L.G. Efimova, S.V. Sarbash, I.N. Bezklubyy, E.O. Sukhanov and others. However a theme until now remains not studied taking into account the civil legislation of Ukraine.

Table of contents of obligation legal relationships, as well as any other civil legal relationships, fold equitable rights and duties of his participants that is set as by the norms of law so by an agreement.

Відповідно до ст. 1066 Цивільного кодексу України, а bank account agreement is a bank agreement, after that one side, bank, is obligated to accept and set off on an account open to the client (to the proprietor of account), monetary resources, that it is come him, to execute the order of client about enumeration and delivery of corresponding sums from an account and realization of other operations after an account.

Except a code, this question is regulated by Instruction about the order of opening, use and closing of accounts in national and foreign currencies, ratified by Resolution of the National bank of Ukraine from 12.11.2003 № 492 (in future is Instruction № 492), that is a basic normatively-legal act in activity of banks at scoring first.

Instruction №492 regulates legal relationships that arise up during opening banks, them by the separated subdivisions that carry out bank activity on behalf of bank, and branches of foreign banks, in Ukraine (farther are banks) of checking and holding (deposit) accounts in national and foreign currencies to the subjects of menage, physical persons, foreign representative offices, non-residents-investors, to the initiative group from realization of all ukrainian referendum (farther are clients).

Today, problem of limitation of rights for a client to use and dispose of at own discretion monetary resources, that are on bank accounts, are actual.

At legislative level Law of Ukraine is "On the systems of guaranteeing of holding of physical persons" from 23.02.2012 № 4452-VI (in future is Law № 4452) also limits rights for clients in relation to disposing of their money. In particular, during the action of temporal administration of bank and during procedure of his liquidation. During the input of temporal administration in a bank the clients of bank fully throw away opportunity access to the personal funds. Money of physical persons more protected at the level of legislation, but within the limits of sum that is compensated by Fund of guaranteeing of holding of physical persons.

The conclusion of the article is that bank bank in relation to clients has the greater extended circle of obligations. A bank is under an obligation to carry out authentication of the clients, report public authorities, secure money for the accounts of clients and others like that. But rights for clients are more vulnerable and not protected by the state. In particular, a right for free possession and using money is often violated on the account of clients. However, rights on the own monetary resources of physical persons are in a greater degree protected, not rights for legal entities. Rights for legal entities on a free order needs defence the personal funds from to God of the state. The law of Ukraine "On the system of guaranteeing of holding of physical persons" is called to protect interests physical persons and absolutely not rights for legal entities on possession, use and disposing of the personal funds And in the conditions when a bank market is abandoned by plenty of banks, such problem becomes very actual and needs a legislative settlement.

Key words: maintenance of a contract, the rights, duties, contract, bank account.